

**Vraag nr. 180**  
**van 23 mei 2001**  
**van de heer JOHAN DE ROO**

*Integraal waterbeheer – Ondersteuning gemeenten*

Inzake watermanagement wensen zowel gemeentebesturen als particulieren, boeren en tuinders dat het beleid in blijvende steun voorziet voor een strategisch waterbeheer in hun regio. Het is een positieve en onontbeerlijke evolutie dat de Vlaamse particulieren en de land- en tuinbouwsector het belang van water steeds beter naar waarde schatten.

Helaas worden in vele Vlaamse gemeenten en steden grachten vaak verwaarloosd en/of opgevuld.

1. Kan de overheid met betrekking tot het opkuisen van grachten optreden, teneinde overstromingen en verzuring van gronden tegen te gaan ?
2. Werden reeds maatregelen getroffen om gemeenten aan te sporen initiatieven te nemen inzake integraal waterbeheer ? Zo ja, welke ?
3. Worden hiervoor financiële middelen uitgetrokken zodat gemeenten concrete acties kunnen ondernemen inzake integraal waterbeheer ? Gebeurt dit via het milieuconvenant ?

**Antwoord**

1. De afdeling Water van de administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer heeft hierover een juridisch advies gevraagd. Zodra dit advies in mijn bezit is, zal ik niet nalaten de Vlaamse volksvertegenwoordiger hierover te informeren. Voorlopig kan ik hem reeds de volgende informatie geven.

Waterlopen van de eerste, tweede en derde categorie worden beheerd door respectievelijk het gewest, de provincies en de gemeenten, die instaan voor de uitvoering van de ruimings-, onderhouds- en herstellingswerken en voor de kosten ervan. De gemeenten staan hiervoor onder toezicht van de provincies. Voor de uitvoering van de werken aan waterlopen van de tweede en derde categorie maakt de provincie een provinciaal reglement op, dat onder andere in een jaarlijkse schouwing voorziet. De provinciale reglementen behoeven voor hun tenuitvoerlegging de goedkeuring van de Koning (Vlaamse regering). De provinciale reglementen moeten in overeenstemming zijn met de wet en haar uitvoeringsbesluiten.

De provinciale reglementen moeten ook regelen bevatten betreffende de waterlopen die niet onder de gelding vallen van de wet, onder andere wat de ruiming, het onderhoud en de herstelling ervan betreft.

Dit betekent dat de Vlaamse overheid via de goedkeuring van de provinciale reglementen niet alleen greep heeft op het beleid dat de provincies en de gemeenten voeren voor de gecategoriseerde grachten, maar ook voor de niet-gecategoriseerde grachten.

De bedding van een onbevaarbare waterloop wordt geacht toe te behoren aan het Rijk, de provincie of de gemeente, naargelang de categorie. Niet-gecategoriseerde grachten zijn niet steeds eigendom van overheid of besturen, maar ook van particulieren. Voor niet-gecategoriseerde grachten zijn de mogelijkheden van de overheid om op te treden dus beperkter.

Wat private grachten betreft, kunnen gemeenten optreden in het kader van de gemeentelijke bevoegdheden inzake veiligheid. Particulieren dienen grachten zodanig te beheren dat zij geen schade toebrengen aan derden.

De instrumenten waarover de overheid op grond van de bestaande regelgeving beschikt om een goed grachtenbeleid te kunnen voeren zijn dus beperkt. Enkel via nieuwe instrumenten (regelgeving, subsidies) kan een degelijk grachtenbeleid worden gevoerd (zie vraag 2 en 3).

- 2 en 3. De gemeenten worden via verschillende kanalen aangespoord om concrete acties te ondernemen met betrekking tot integraal waterbeheer, en meer bepaald rond het herwaarderen van grachten.

Eén hiervan is uiteraard het gemeentelijk milieuconvenant 2000-2001.

In de basisovereenkomst en de optie 6 komen bijvoorbeeld de opmaak en de uitvoering van het GNOP (gemeentelijk natuurontwikkelingsplan) naar voor.

Optie 7 (duurzaam gemeentelijk beleid) vermeldt ook het duurzaam gebruik van water als één van haar onderdelen. Hier komen bijvoorbeeld de strikte reglementering voor het inbuizen van baangrachten, het stimuleren van infiltratie en de gescheiden afvoer bij nieuwe woningen aan bod. Hiervoor is er het opmaken en het uitvoeren van een actieplan duurzaam ge-

bruik van water, waarin aandacht moet worden besteed aan drie aspecten :

- voorbeeldfunctie van de gemeente,
- sensibilisering,
- acties naar doelgroepen toe.

Beide opties kunnen ook aanleiding geven tot het aanwerven van MINA-werkers (optie 8) in het kader van de uitvoering van voorgestelde acties (*MINA : milieu- en natuur – red.*).

De optie 10 (geïntegreerd rioleringsbeleid) sluit nauw aan bij het integrale waterbeheer. Hierin wordt de subsidie geregeld voor particuliere hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen en individuele zuiveringen. Tot hiertoe hebben 237 gemeenten deze optie ondertekend en is hiervoor een bedrag van 16.733.037 frank vastgelegd.

Aangezien het huidige milieuconvenant afloopt op het einde van dit jaar, is een nieuwe overeenkomst in voorbereiding. Hierin zal "water" als afzonderlijk thema (en dus minder versnipperd) worden behandeld. Er wordt dus meer aandacht besteed aan een integrale en planmatige aanpak. Hierbij zal de gemeente een subsidie kunnen verkrijgen voor het opstellen van een visie op het gemeentelijk en bovengemeentelijk waterbeleid en een bijbehorend actieplan, alsook voor de uitvoering van sommige projecten. Verder wordt in specifieke subsidies voorzien voor het uitvoeren van concrete acties.

Een andere aansporing naar gemeenten is geregeld via het subsidiebesluit voor gemeentelijke riolering. Hierbij wordt in meer subsidie voorzien naarmate de gemeente een verdergaand geïntegreerd waterbeleid voert, met andere woorden, door de aanleg van een gescheiden stelsel met maximaal behoud en herwaardering van de grachten, door het onder bepaalde voorwaarden verplichten en subsidiëren van de aanleg van een hemelwaterput met hergebruik en/of infiltratievoorziening, door de verplichte gescheiden aanvoer van hemelwater en afvalwater bij nieuwe woningen, ...

Recentelijk werd door de Vlaamse regering ook een besluit principieel goedgekeurd dat subsidies aan polders en wateringen mogelijk maakt voor het uitvoeren van bepaalde waterhuishoudkundige werken. Hieronder wordt verstaan :

het opstellen van een waterhuishoudingsplan, natuurtechnische milieubouw, ...

De mogelijkheid om ook gemeenten te subsidiëren voor dergelijke waterhuishoudkundige werken wordt geëvalueerd in het kader van de opmaak van het nieuwe milieuconvenant. Een onderdeel van het integraal waterbeleid, namelijk de erosiebestrijding, is opgenomen in een besluit dat eveneens recentelijk principieel door de Vlaamse regering werd goedgekeurd. Hierdoor is het mogelijk subsidies uit te keren aan gemeenten voor erosiebestrijding, zodat minder sediment naar de waterloop stroomt, waardoor de overstromingskansen moeten dalen.

Ten slotte wordt het opstellen van een gemeentelijk milieubeleidsplan (met inbegrip van het luik "water") verplicht gesteld via een uitvoeringsbesluit bij het decreet "algemene bepalingen milieubeleid" dat momenteel wordt voorbereid.